

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/97/2003

PREFERENCJE PARTYJNE W CZERWCU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się na tydzień przed referendum w sprawie wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 60% ankietowanych, czyli o 5 punktów więcej niż w maju i 8 punktów więcej niż w kwietniu. Zbliżający się termin referendum akcesyjnego, a przede wszystkim poprzedzająca je kampania, najwyraźniej ożywiają w Polakach uczucia obywatelskie i motywują ich także do zapowiadania liczniejszego udziału w hipotetycznych wyborach do Sejmu i Senatu.

W czerwcu¹ najwięcej głosów potencjalnych wyborców mających sprecyzowane sympatie polityczne uzyskał SLD - 21%. Od ostatniego sondażu odsetek zwolenników Sojuszu pozostał bez zmian. Można zatem stwierdzić, że w tym miesiącu została zahamowana utrzymująca się od początku roku tendencja do systematycznego obniżania się notowań tej partii. Na współrządzającą UP chce oddać swój głos 5% wyborców mających określone preferencje partyjne (o 1 punkt więcej niż przed miesiącem).

W czerwcu nieco wyrównały się siły wśród partii zajmujących kolejne miejsca naszego rankingu. PiS nie jest już tak wyraźnym liderem wśród ugrupowań opozycyjnych, choć nadal jest spośród nich najczęściej akceptowane. W tym miesiącu poparcie dla PiS zadeklarowało 16% uczestników wyborów mających określone preferencje partyjne (o 2 punkty mniej niż w maju). Samoobronę popiera 14% tej grupy badanych, nieznacznie więcej (o 1 punkt procentowy) niż w poprzednim sondażu. Taki sam (1-punktowy) wzrost odnotowaliśmy w przypadku PO, na którą w czerwcu chce głosować 13% wyborców o sprecyzowanych sympatiach politycznych. Co dziesiąty głosujący (10%) poparłby PSL. Notowania tego ugrupowania wzrosły o 3 punkty procentowe i jest to w tym miesiącu najwyraźniejsza zmiana (choć - co trzeba dodać - poprzedzona wyjątkowym obniżeniem się

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (157) przeprowadzono w dniach 29 maja - 1 czerwca 2003 roku na liczącej 1260 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

notowań). Nieco zmalało natomiast (o 2 punkty) poparcie dla LPR, czyli ugrupowania najwyraźniej sprzeciwiającego się wstąpieniu naszego kraju do UE. Na tydzień przed referendum chęć głosowania na LPR zadeklarowało 8% wyborców mających sprecyzowane sympatie polityczne.

Pozostałe ugrupowania nie przekroczyłyby wyborczego progu. Na UW chce głosować 4% potencjalnych wyborców o określonych sympatiach, tyle samo poparłoby KPEiR. Takie partie jak UPR, RS i ZChN mogłyby liczyć w tym miesiącu na głos co setnego wyborcy.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach i mających sprecyzowane sympatie polityczne*									
	IX 2002	X 2002	XI 2002	XII 2002	I 2003	II 2003	III 2003	IV 2003	V 2003	VI 2003
	w procentach									
Sojusz Lewicy Demokratycznej	34	36	30	33	30	28	26	24	21	21
Prawo i Sprawiedliwość	12	12	13	12	13	12	16	10	18	16
Samoobrona RP	14	11	13	12	11	16	14	17	13	14
Platforma Obywatelska RP	10	12	10	10	11	10	13	14	12	13
Polskie Stronnictwo Ludowe	8	9	9	11	9	8	8	9	7	10
Liga Polskich Rodzin	7	8	11	10	8	12	6	9	10	8
Unia Pracy	5	3	3	2	5	3	3	3	4	5
Unia Wolności	2	3	4	3	5	3	5	4	6	4
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	2	2	2	2	2	2	3	2	3	4
Ruch Społeczny / RS AWS	1	1	2	1	0	1	1	2	0	1
Unia Polityki Realnej	1	0	2	1	1	1	2	2	2	1
Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1
Partia Ludowo-Demokratyczna	0	1	0	0	2	0	1	0	1	0
Polska Partia Socjalistyczna	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Stronnictwo Konserwatywno-Ludowe - RNP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inne partie	2	2	2	2	2	2	1	3	3	2
N=	560	597	499	417	439	429	426	465	497	527

***Uwaga:** W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Wielkość poparcia dla poszczególnych ugrupowań jest procentowana do tej grupy wyborców, którzy po pierwsze - chcą uczestniczyć w wyborach, po drugie - wiedzą, na kogo będą głosować.

Obraz sytuacji na polskiej scenie politycznej także w tym miesiącu byłby niepełny, gdybyśmy pominęli grupę ankietowanych, którzy interesują się życiem politycznym i chcą w nim brać aktywny udział jako obywatele i wyborcy, ale wśród podmiotów politycznych działających na naszej scenie nie znajdują żadnego, któremu mogliby udzielić poparcia. Od trzech miesięcy odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” bije kolejne rekordy. W czerwcu aż 30% respondentów, którzy deklarują, że wezmą udział w wyborach (o 1 punkt więcej niż w maju, o 3 punkty więcej niż w kwietniu i aż o 11 punktów więcej niż w marcu), nie wie, na kogo oddać swój głos.

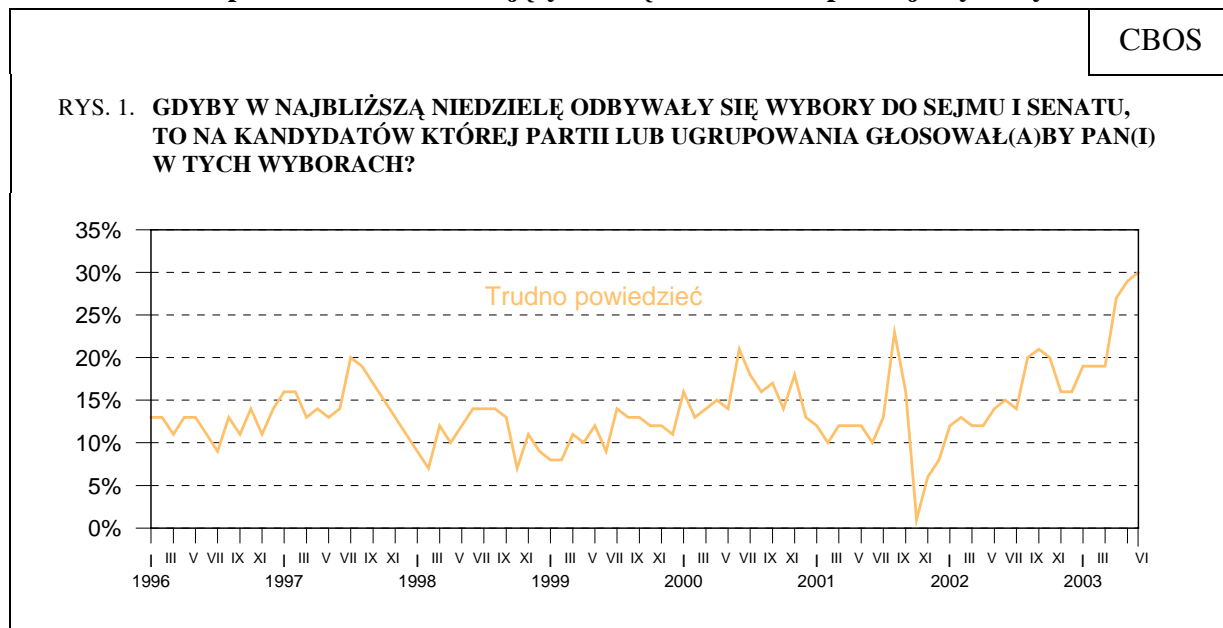
Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach												
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
	2002						2003						
	w procentach												
Trudno powiedzieć	15	14	20	21	20	16	16	19	19	19	27	29	30

Po raz kolejny możemy powtórzyć, iż jeszcze nigdy w historii naszych badań sondujących poparcie dla partii politycznych odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” nie był wśród potencjalnych wyborców tak wysoki. Żeby uzmysłowić przewagę odpowiedzi „trudno powiedzieć” (30%) przytoczymy dane dotyczące poparcia dla partii wśród ogółu respondentów deklarujących chęć udziału w wyborach, tzn. uwzględniając także wyborców niemających sprecyzowanych sympatii partyjnych. Przy tej samej podstawie procentowania najbardziej popularne ugrupowanie, czyli SLD, otrzymałoby głosy zaledwie 15% wyborców, PiS - 11%, a Samoobrona 10%. Poparcie dla pozostałych ugrupowań przy tej stopie procentowania byłoby już jednocyfrowe - na PO oddałoby swój głos 9% zdeklarowanych wyborców, na PSL 7%, a na LPR - 6% (UP - 4%, UW i KPEiR po 3%, UPR i ZChN po 1%). Widać zatem, że liczba ankietowanych starających się zachować postawę obywatelską i deklarujących chęć udziału w wyborach, ale nieumiejących wybrać lub odrzucających

wszystkie ugrupowania istniejące na naszej scenie, jest już dwukrotnie wyższa niż poparcie dla najczęściej popieranego SLD. Patrząc inaczej można powiedzieć, że w czerwcu odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” jest taki sam jak łączne poparcie dla PiS, Samoobrony i PO - trzech najbardziej liczących się partii opozycji.

Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach

★

★

★

Na tydzień przed terminem referendum unijnego odnotowaliśmy znaczący wzrost deklaracji udziału w ewentualnych wyborach parlamentarnych. Mobilizacja wyborców związana przede wszystkim z referendum akcesyjnym stwarza wyjątkową sytuację polityczną, dlatego trudno przesądzić, jak będzie się kształtował układ sił na naszej scenie w najbliższej przyszłości. Zwiększenie liczby deklaracji udziału w wyborach wpłynęło na zahamowanie tendencji spadkowej najważniejszego ugrupowania koalicji rządzącej, czyli SLD. W stosunku do poprzedniego pomiaru nieznacznie zyskały UP, Samoobrona i PO,

a w relatywnie największym stopniu - PSL. Minimalnie pogorszyły się natomiast notowania LPR i PiS, chociaż to ostatnie ugrupowanie nie utraciło pozycji lidera wśród partii opozycyjnych. Warto zauważyć, że przedreferendalny wzrost deklaracji udziału w wyborach nie oznacza zwiększenia się liczby eurosceptyków, przynajmniej takich, którzy jednocześnie popierają LPR.

Wzrost odsetka osób deklarujących udział w wyborach wpłynął także na dalsze zwiększenie się wciąż rekordowego odsetka niezdecydowanych, jak głosować w ewentualnych wyborach parlamentarnych. Może to oznaczać zarówno wzrost liczby osób kontestujących nasz system partyjny i mających poczucie, że nie ma na kogo głosować, jak i zwiększenie liczby badanych nieumiejących się zdecydować, którą partię poprzeć w wyborach. Mówiąc obrazowo, nadal najsilniejszą pozycję na naszej scenie politycznej miałyby partia „Trudno powiedzieć”, która zdobyłaby dwa razy więcej głosów niż SLD, a jednocześnie uzyskałaby poparcie tylu wyborców, ilu głosowałoby łącznie na trzy najbardziej liczące się partie opozycji - PiS, Samoobronę i PO.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI